

Ուստի և ահա ի խնամաւ Աստուածընտրի Տեառանս մե-
րոյ և քաղցր տկնարկութեամբ առայժմ ամաղոյ յամուլ-
կըհրատարակենք ի ապարանէ սրբոյ աթոռոյս Էջմիած-
նի Արարատ անուն ամառգիրս հանդանակութեամբ-
ուստի միարանութեանս ի ձեռնառութիւն ազգիս բա-
րոյական զարգացման, և ակնունիմք թէ որպէս բոլոր
հոգեւորականք, նոյնպէս և ազգիս ընթերցող հասարա-
կութիւնը բաժանորդ դրուելով՝ ամառգիրս ձմարեա
հայրենասիրաց զգացմանցն ևս բաժանորդ կըլինի, և միջ
այս յուսով և ակնկալութեամբ կարող կըլինիմ յետ
այսորիկ իկամանայ հրատաճակէջ զայն հայրենատէր
շնորհիւ առաքելաձան Հովուապետիս մերոյ, որ զնս-

պաշտօնը իւր վերայ առնուլ, Պէճիկայի կառավարութիւնը փութացաւ ազգային խորհրդանոցին մէջ քուէարկութեամբ ընդունել տալ նոր օրէնք մի, որով կարգիւրդի Պէճիկայի երկաթուղիները բանեցնելու պաշտօնը օտար ընկերութեանց յանձնել, Վաղարշապի օրադիրները խստիւ մեղադրեցին և դատաւար տեղին Պէճիկայի այս ընթացքը . որուն մէջ Բրուսիոյ մասը կըսենունի կըսեն : Ուստի Վաղարշի կառավարութեան կուսակից լրագիրներէն մէկը կը յաւելու թէ՝ «Օտար տէրութեանց հետ ունեցած մեր յարաբերութեանց մէջ այս երկբայական վիճակը անտանելի է և թէ ժամանակը հասած է որ այս վիճակէն ելլենք» : Ուրիշ զաղդիայի լրագիր մը այս դէպքէն կ'ըրաւարկուէր «Թէ պատեւաբար հեռու չէ, և թէ տեղի պիտի ունենայ, վասնզի անհրաժեշտ և հարկաւոր իսկ եղած է» :

Մեծին Բրիտանիոյ ազգային խորհրդարանը ամսոյս 4-16ին բացուեցաւ օգոստոսեան թաղուհի զահախօսութեամբ, որուն մէջ Վորին Վ. հ. հ. փառութիւնը օտար տէրութեանց հետ ունեցած իւր բարեկամական յարաբերութիւնները բարեք վիճակի մէջ ըլլալը ծանոցանելէ ետեւ յաւելցուց, թէ կը յուսայ որ ամեն տէրութիւնները կըմասնակցին իւր փափաքին՝ զոր ունի ընդհանուր խաղաղութիւնը հաստատուն պահելու համար : «Միաբանութեամբ իմ դաշնակցաց հոգ տարի, ըսաւ Բաղդուին, Բուրքաստանի և Հնդկաստանի մէջ պատահած վէճը բարեկամաբար կարգադրելու և ուրախ եմ որ մեր միաւորեալ ջանքը յաջողեցան արդիւնքով ծանր խռովութիւն մի Լոնտընի մէջ» :

Միևնոյն օրը երեկոյին Լոնտընի առաջին պաշտօնային միասնական պաշտօնական կերպիւ յայտնեց ազգային խորհրդանոցին մէջ զյաջողութեամբ լուրջօ-հեղինական վէճին, և զօգտութեամբ յիշատակեց զԲուրքաստանի որ դեռ պահած ուղիով մը զուամբողջ առաջարկած էր, նմանապէս այս ժողովոյն մասնակից եղող տէրութեանց հաշտարար ընթացքը զօգտութեան արժանի համարեցաւ :

Լոնտընի անհանգստութիւնը երթալով կաւելնայ՝ Ռուսիոյ զօրաբանակին յառաջադրուին թաղարք տեսնելով կերպարանական Լոնտընի մէջ : Վերջապէս տեսնել թէ Ռուսները միայն 60 փարսանի չափ, այսինքն 60 ժամու չափ հեռու կըդառնան Լոնտընի իշխանութեան ներքեւ եղած հնդկաստանի երկրիցէն : Տեղացիք՝ որ անդիակաւ կառավարութեանէն դժգոհ են, ուրախութիւն մի կըզգան իրենց սրտին

հատել դիտել իւր հոգեւոր որդւոց իւրաքանչիւր զրաւոր վաստակը : Արարատայ մէջ բովանդակելիք նիւթերը պիտի լինին կրօնական, պատմական, բանասիրական և բարոյական, հետեւեալ կարգաւորութեամբ :

Կրօնականին մէջ պիտի զբոլին եկեղեցական կրթիչ և արարողութեանց վրայ տեղեկութիւններ, կաթողիկոսաց զորքեր, սուրբ Հարց զրուածքներ, ազգային մատենադրաց կենսագրութիւններ և ձևադիր մատենից ծանօթութիւններ :

Պատմականին մէջ՝ Հայաստանի նահանգաց, գաւառաց և քաղաքաց վրայ աշխարհագրական տեղեկութիւններ, ներքին վանքերից և մանաստանաց ստորագրութիւններ, որոց նշխարներն են որ ժամանակ ժամանակ օրագրաց և ամսաթերթից նաև աշխարհագրութեանց մէջ թերութեամբ հրատարակուելով, հայրենասիրաց փափաղը արթնցուցած են արդէն Հայաստանի վրայ :

Բանասիրականը պիտի լինի աղբիւս զարգացման վիճակին դատարարութեան վերաբերեալ յօդուածներ, ուսումնական ճառեր, ճանապարհորդութիւններ, ոտանոցներ, և նամականիք նախնեաց :

Բարոյականին մէջ կըզբոլին թէ՛ արտաքին և թէ՛ սուրբ Գրոց վճռական առաւելներու ընդլայնումներ, առականներ, հանելուկք . ընդ որս և օրագրութեան, զուարճալի և կարեւոր դէպքեր և այլ այսպիսիք :

Այս բովանդակութեամբ Արարատը հրատարակելով, կըյուսանք որ նորա ոճն ևս հաճոյական լինի ընթերցողոյ՝ որ է Հայաստանի Երևանաց գաւառի պարզ աշխարհաբար լեզուն, որ աւելի մերձ է զբարբառին . կըյուսանք զարձակ Տաճկաստանի մեր սիրելի ազգայնոց դիւրընտել տունէ վայն հետզհետէ, երբ առիթ կուեն նենսնք յորագրաւորս խառն զործածել և Տաճկաստանի ազգային օրագրաց լեզուն :

մէջ՝ Ռուսաց մատենալը իմանալով, Ռուսները Ռուսիոյ օրագիրը կըսէ, թէ խոհեմութիւնը կըպահանջէ որ մեր կառավարութիւնը փութայ Ռուսիոյ հետ բանախօսութիւն ընելու . զոր ամենէն լաւագոյն միջոցը կըկարծէ կարգի դնելու համար կեդրոնական Լոնտընի խնդիրը : Այս խնդիրը նոր սեւ կէտ մը կըներկայացնէ քաղաքական հորիզոնին վերայ, որ առանց վտանգի չէ անդիակաւ հնդկաստանի համար :

Միայնիոյ ազգային երեսփոխանաց խորհրդանոցը բացուեցաւ ու Ռիվէրէ զօրապետը նախագահ անուանեցաւ նորա հաստատ խորհրդանոցին՝ անդամաց խիստ մեծագոյն մասին հաճութեամբ : Վուրպ կըզգէն հասած լուրերը ձախորդ են . քանզի ապստամբները Հալանայի կըմօտենան և Վուրպի ընդհանուր կառավարիչ Տուրք զօրապետը բաւական զօրութիւն չունենալով անոնց մօտաւոր յարձակմանը դէմ դնելու, հեռագրութեամբ օգնական զօրք կըխնդրէ Միայնիոյ յեղափոխական կառավարութեանէն : Ի՞նչ քաղաքաւոր Միայնիոյ զորքերը տակաւին անորոշ վիճակի մը մէջ կըդառնան և հասարակապետական ու միապետական կուսակցութիւնները կըսկսին հաւասարապէս զօրանալ և դործել : Լոնտընից հասարակապետական կուսակցութիւնը պիտի յաղթանակէ կըսէին, այժմ խօսք մի կըբարձրէ թէ Բուրքաստանի նախորդ թաղաւոր և այժմեան թաղաւորին հայրը Տօն իշխանաւոր Միայնիոյ թաղաւոր պիտի հրատարակուի : Տօն Լոնտընի որ տանց քաղաքական ներքին պատերազմի և արիւնահեղութեան վախճան մի ընդունեց այս երկրին յեղափոխութիւնը . զոր կըբարկան կուսակցութիւնը զրոգեւոր կաշնատար շախմատի մէջ պահապանուի իզուարճաւ թաղուհիներ :

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Այս երկրին լրագիրները զօգտութեամբ կըհրատարակեն բարձր, փառաբանական զահախօսութիւնը՝ զոր ազգային պատգամաւորաց խորհրդանոցին բացուելուն բարեպատէ հաղթելու ըրաւ արարելէն ընդուր : Այս զահախօսութիւնը շատ երկար է, որուն մէջ Վորին փոխարքայական Բարձրութիւնը՝ Լուրպիոյ սահմանադրական կառավարութեանց օրէնական հետեւելով, մանրամասնաբար հաշիւ կուտայ ազգային երեսփոխանաց՝ ծանուցանելով անոնց Լոնտընի երկրաւոր և ծախքը . երկրագործութեան վաճառականութեան արհեստներուն զարգացմանը համար՝ ի զօրք դրած ազգու միջոցները, և զիպատական իշխանութեան ծովային ու ցամաքի զօրու :

Արարատն առ ազգ Հայոց :

Ո՛հ, մինչ քան իմ անիւրեւ աղէտ որդւոց՝ ք շուրջ զինն, ի տեսլին ինձ ևս դու, ազգի ազգի և ծննդաբուն :

Ի տէր շուրջ իմ մայրական ի դառն ի սուգ զի թախծութեան . ազգորդ ի սրտ արեւոր՝ կակաւ արորձ հեղաւոր . . . :

Քանի՛ հեղեք ո՛հ արտասուաց ճիւղանային յաննոցնայ :

Քանի՛ թառաք հոգեհառաջ բաղնալ . . . կի և մոտանալ :

Ի սոյն վիճն դառնաճալի թէպէտ մեծ յիշուք և փափաք, բաղնալաւ յառ յաղիտից լինել որդւոցս Բ կարեկից :

Այլ ինձ առդ . . . անազորոյն բաղնալ ժանիքաճախաղոյն, ի խուռն յարգ զինն պաշար առեալ յանդուգ գաղանարար :

Ո՛հ ի սակաւ ժամանակ զուր ի յօդ յրաւ համակ, իմ ընդ պարտք ջանք յանկալի ցարդ գաղանալ վիշտ իմ սրտի :

Արդ ի ի սիւ երախտաւորտ մատչիմ առ Տէնուրեւ զիմ փառք :

Որոյ ի դուր մի խանդակաթ աշխ ի յիշեալ յուսահատ :

Մնայի այսրաղոյն ի ժպիտ շնորհայն անոն պատահալալ :

Թեանց բարեկարգ և յառաջադէմ վիճակի մէջ դըրուելը, և երկաթուղեաց տեսլալը . նմանապէս իմաց կուտայ թէ՛ Լոնտընի ազգային պարտոց զօգտարը՝ որ իւր նախորդին հանդուցեալ Մայիս փաշային դահալութեան օրովը 22 միլիոն անգլիական լիւրայի կըհասնէր, այսօրուան օրս 17 միլիոն լիւր է : Թէ և մեծամեծ ծախք եղան, կըսէ, Լոնտընի զահախան դաւառաց մէջ 312 հառ կամուրջ, ջրանցք, ջրմուղ, սահաններ (սուպէնտի) և ուրիշ հարկաւոր շէնքեր կառուցանելու համար՝ ի նպատակ երկրագործութեան և մանաւորապէս արտերը սոսկելու նըպատակաւ, նմանապէս ոչ տակաւ ծախուց տեղի տուին, կըյաւելու Վորին Բարձրութիւնը, քաղաքական և զինուորական բաղնալի զարդաներու կարգաւորութիւնը և հիմնադրութիւնը . որոց մէջ 2176 աշակերտք զանազան գործնական դիտութիւններ կըսորվին եղիպտական կառավարութեան ծախքովը :

Վարտ է ինձ զօհանալ զԼախնախանութեան, ըսաւ փոխարքայն, որ կարող ըրաւ զիս ի զորք դնել մեծաւ մասամբ զպաշտարանները՝ զորս իմ զահալալութեան օրէն ի վեր աղբած էր ինձ յօգուտ բարեբանութեան Լոնտընի :

Այս պատմական զահախօսութիւնը՝ որ Լոնտընի բարեխանալ կառավարութեան զործոց համառատութիւնն է և մեծ պատիւ կընէ բարձրագոյն Խնդիրն ազատաւորական վեհ զգայմանց, հետեւեալ խօսքերով կըվերջանայ :

Վարտ է, յարգի՛ք երեսփոխանք, որ իմ հաստատուն ջանքս և հոգատարութիւնս անպակաս եղան և անպակաս են մեր երկրին բարեբանութեանը համար : Ուրախ օրաւ կըսեմ, որ ձեր կողմանէ ևս առաջին երկու արտուան նիւտերուն մէջ ձեր հոգը ընդհանուր օգտից վերայ եղաւ միշտ . ուստի քաջայայտ եմ որ յընթացս ներկայ տարւոյն նիւտին որ բացուեցաւ, ամենայն ջանիք պիտի աշխատիք նպատամատոյց ըլլալու մեր ժողովրդոց բարօրութեան աւելնալուն, ինչպէս նաև մեր երկրին ճոխութեանը և յառաջադիմութեանը ևս քան զիս զարգանալուն :

Վարտ է, յարգի՛ք Լոնտընի օրհանգստի եղիցի մեզ :

Ազգաց մէջ եղած յարաբերութիւնները և օգուտները շատ ժամանակէ ի վեր կըպահանջեն օրէնք մի ի մասին քաղաքացւոյ իրաւունք տալու օտարաց (նախկին իրաւաւոր) : Այս խնդիրը՝ որ շարունակութիւնն է քաղաքակրթութեան մեծ զործոյն՝ զոր 1856ին Հալթի ձիւմայունը հրատարակեց, քանի մը ամիսէ ի վեր քննութեան ներքեւ գրուած էր Վիտուտեան

որում գտեալ իմ արժանի

տեսլամ, փութամ ի յոյս յղի :

Քառնամ զիմ թեւ առ զօր խնամոց

հրաւէր կարգաւ կարեացս ի ցոյց :

Եւ ձեզ որդւոցդ իմ սիրալիւ

կալ մայրական բանից մտադիր :

Եւ Արարատն եմ ցանկալի

հայրենասէր որդւոցս սրտի :

Նախնի դարուց փառաց անգին

միակ պարծանքն Հայաստանին :

Հայաստանեայց սրբութեանց վայր

զրկեալ ի ձնից գարուց ի դար,

արշաւանաց աղբաց օտար

տարաց ի սիրտ համբերատար :

Այլ արդ փութամ ըստ բաղձանաց

տալ ձեզ յորդոր զհետ փառաց :

զհետ փառաց՝ յորս հայրենիք

ի վեհ փայլի յանուն քաղցրիկ :

Ձեզ յիմ ծոցոյս մատակարար

հնութեանց ձեր հարց, որոց քանքար

ի ձեզ արկցէ ի միտս լոյս, յոյս . . .

յանմահ գործոցն առեալ խրախոյս :

Ի ձեզ գտանել յիմ զիրկ թեոց

ոչ զակն ոչ գանձ՝ ոչ շուք պատուոց,

այլ զանձկալին ձիրքս ուսման,

որ է ի գիւտ նոցին պայման :

Այս որդիք Արարատեան,

մատիք հանդէս յայս նախնական,

յիշատակաց փառաց նախնի :

Եւ հայրենիք . . . ձեզ քաղցրացի :

Ս. Ռ. Մանկունի :

խորհրդային մէջ ուր հասուն խորհրդածութիւններէ
և հիմնաւոր կշռութիւններէ ետեւ՝ օսմանեան հաս-
տիւթեան հետեւեալ օրէնքը ընդունուեցաւ ան-
գամայն մեծագոյն մասին հաճութեամբ և վաւերա-
յաւ օգոստոսական Սեպտեմբերին :

ՕՐԵՆՔ

Օսմանեան նպատակութեան վերաբերեալ :

Յօդ. 1. Իւրաքանչիւր անհատ՝ որ օսմանեան
հօրէ և օսմանեան մօրէ, կամ միայն օսմանեան հօրէ
ծնեալ է օսմանեան հաստիւթի կը համարուի :

Յօդ. 2. Իւրաքանչիւր անհատ՝ որ օսմանեան
երկրին մէջ ծնեալ է օտարազգի ծնողքէ, իւր չափա-
հասութենէն ետքը մինչև 3 տարի կրնայ օսմանեան
հաստիւթի յատկութիւնը պահանջել և ստանալ :

Յօդ. 3. Իւրաքանչիւր չափահաս օտարազգի՝ որ
շարունակ հինգ տարի օսմանեան երկրորդ բնակած է,
կրնայ օսմանեան հաստիւթի կը համարուի և ձեռք բերել,
իւր խնդիրը ուղղակի կամ ուրիշ մը միջոցաւ ար-
տաքին գործող պաշտօնէին մատուցանելով :

Յօդ. 4. Կայսերական կառավարութիւնը կրնայ
արտաքին կարգի կերպիւ օսմանեան հաստիւթի կը
շնորհել օտարականի մը՝ որ առանց կատարած ըլլա-
լու նախընթաց յօդուածոյն պայմանները, արժանի
պիտի համարուի այս բացառիկ շնորհին :

Յօդ. 5. Օսմանեան հաստիւթի՝ որ կայսերա-
կան կառավարութեան թոյլտուութեամբ օտար ազ-
գայնութիւն մի ձեռք բերած է, իբրեւ օտար տէրու-
թեան հաստիւթի պիտի համարուի և ըստ այնպիսի
ընդունուի : Բայց ընդհանրական թէ՛ առանց յա-
ռաջագոյն թոյլտուութիւն ստանալու և Գոնէն՝ օ-
տար ազգի մը քաղաքացիութեան իրաւունքը ձեռք
բերած է, իւր այս իրաւունքը՝ այսինքն օտար հա-
տիւթի կը ընդունուի և անվաւեր պիտի համարուի,
և ամեն կերպիւ իբրեւ օսմանեան հաստիւթի պիտի
նկատուի միշտ : Եւ իւր ջանքով սրէ և պարագայի մէջ,
օսմանեան հաստիւթի պիտի չկրնայ օտար տէրութեան
մի հաստիւթի ըլլալ, առանց նախապէս թոյլտուութի
ստանալու կայսերական հրամանագրով :

Յօդ. 6. Այսու ամենայնիւ, կայսերական կառա-
վարութիւնը պիտի կրնայ օսմանեան հաստիւթի յատ-
կութենէն զրկել սրէ և օսմանեան հաստիւթի մի՝ որ
առանց իւր վեհապետին թոյլտուութեանը օտար
տէրութեան մը մէջ քաղաքացիի իրաւունքը ձեռք
բերած է այսինքն օտար ազգի մը հաստիւթի եղած է
կամ զինուորական պաշտօնի մը մէջ մտած է օտար
կառավարութեան մը քով : Այսպիսի դիպուածի
մէջ օսմանեան հաստիւթի յատկութենէն զրկուողին
դէմ իրաւամբ արդիւք պիտի դրուի՝ որ այնուհետեւ
օսմանեան երկրորդ չի կրնայ արձանայ :

Յօդ. 7. Օտար տէրութեան հաստիւթի մը հետ
ամուսնացեալ կին մի՝ երբոր այրի կը մնայ, կրնայ
օսմանեան հաստիւթի յատկութիւնը վերստին ձեռք
բերել՝ իւր կամքը յայտնելով երեք տարուան մէջ
զինի մահուան իւր ամուսնոյն : Այս տնօրէնութիւնը
միայն իւր անձին կը վերաբերի : Իսկ իւր կալուած-
ները միշտ ենթարկուած են ընդհանուր օրինաց և
կանոնադրութեանը՝ որոնք անշարժ ստացուածոց հա-
մար հաստատուեալ են :

Յօդ. 8. Օտար տէրութեան հաստիւթի կը
ձեռք բերող օսմանեան հաստիւթի մը զաւակը՝ կամ
օսմանեան հաստիւթի կենեան զրկուողը մը զաւակը՝
թէ և անչափահաս ըլլայ, իւր հօրը հանգամանայը
չկրնար հետեւիլ օսմանեան հաստիւթի կը մնայ : Այլեւ
օսմանեան հաստիւթի կը ընդունող օտարականի
մը զաւակը՝ թէ և անչափահաս ըլլայ, իւր հօրը հան-
գամանայը չկրնար հետեւիլ և օտարական կը մնայ :

Յօդ. 9. Օսմանեան երկրորդ բնակող սրէ և անձ
մի օսմանեան հաստիւթի կը համարուի և ըստ այնմ
կը ընդունուի, մինչև որ կանոնադրապէս հաստատուի
օտար հաստիւթի իւր յատկութիւնը :

Բ. Գոնէն, 6 Շէֆալ (7 Յունուար) 1869 :

ԱՐԺԱՆՅԱՆ

Արեւել թէ Բ. Գոնէն որոշմամբ Կ. Պօլսոյ հրա-
ժարեալ Պատրիարք և Իշմիրի վիճակին առաջնորդ
ամենա. տէր Պօղոս սրբազան արքեպիսկոպոսին երեք
հազար զորուշ ամանական թողակ շնորհուրէ է :

—Արեւել թէ Իշմիրի ազգային մեծարդոյ վար-
չութիւնը՝ ազնիւ զգայմունքէ շարժեալ, կը պատ-

րաստուի երկու աշխարհական և մէկ եկեղեցական
հրաւիրակ յուղարկել Ի. Վ. Պօլսոյ մեր վիճակին
բարեխառն առաջնորդը՝ իւր բարձր աստիճանին
արժանաւոր յարգանքով Իշմիր բերելու համար : Եւ
ընդ Սրբազնութիւնը քիչ մը գործ ունենալով Ի. Վ.
Պօլսոյ, իւր ուղեորութենէն շարժմի յառաջ պիտի
ծանուցանէ իւր գալուստը մեր ազգային վարչու-
թեան. որ արդէն անգամ իւր հոգի կը տանի ա-
ռաջնորդարանը մաքրել տալու և անոր կազմակա-
րելու վայելչապէս նորոգելու :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

Արեւել թէ նախընթաց թուոյն մէջ գրած էինք թէ
«կը ըսեմք որ ազգային վարչութեան կողմանէ ևս
հրաւիրանաց յատուկ նամակ յուղարկուած է» : Այս
նամակը՝ փոխանակ քիչ մը շուտ երթալու, քիչ մը
ուշ գայելու է. բայց զիարդ և իյէ, տարակոյս չու-
նիմք թէ հայրական անկեղծ սիրով պիտի ընդունուի :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

ԱՐԺԱՆՅԱՆ

Յայտնի է թէ այս անունով կրօնական, պատմական
բանասիրական և բարոյական ամուսնուր մի կը հրատա-
րակուի սուրբ Եջմիածնի վանոց տարաբնու խմբագրու-
թեամբ արժանապատիւ ուսումնական միաբանից : Այս
պատմական աշխատասիրութիւնը թէպէտ անցեալ
ամին Մայիս ամսէն սկսեալ Ի լոյս կը ընդհարուի, սա-
կայն զոնապէս դժուարութեան պատճառաւ՝ որոնք
անրաժանելի են ամեն նոր ձեռնարկութեան, հազիւ հազ
անցեալ շաբթու հասաւ մեր ձեռքը. և որովհետեւ Սր.
Յայտնայ խմբագիրը հոգեւորական բարձրագոյն հրաւի-
մամբ յանձնառու եղած է Սրաբայց գործակալութեան
Իշմիրի մէջ, ուստի կը ձեռնուցանէ բարեկէր հասարա-
կութեանը թէ՛ ո՛վ որ կը խափաչի ըստանորդ զրուի-

յիշեալ ամսագրին, կրնայ իւր կամքը յայտնել մեզ և
ընդունիլ մայիսին մինչև ցոյցեկտեմբեր ամսուան տես-
րակը որոնք արդէն հասած են :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

Արեւել թէ հետ ամեն մարդ կը գովէ քաղաքի ազգային
վարչութեան քաղաքավարական ընթացքը. որ Ի
սկզբան վշտակցութեան նամակ մի գրելէ Ի զատ
առ Կորին Սրբազնութիւնն, այս շարժում ալ փու-
թացաւ հրաւիրանաց նամակ յուղարկելու. որուն
պիտի հետեւին հրաւիրակները ըստ ժամանակին :

ԱՐԺԱՆՅԱՆ ԿԱՄ ԹԱՆՁԻՄԱԹ

Ոսկին Ի լոյս, և ազգ մը իւր լըրագրովք փորձուի.
Անոնք մէկմէկ փառք են մեծ և զէ՛լ՝ անկեղծ ազգերու,
«Բաղարաւիրութեան» Եւրոպայի օրինակ մեզ թող լինի.
Նա մանաւանդ նոր աշխարհի որ ստուեր ձգեց հիներու :

Ո՛վ կուրանայ որ Հայն ալ այս իսկ վերջին տարին
«Բիշ» շատ շարժում չիցցուց և իւր ընթացքը չ'ուղղեց.
Այն ուղիին մէջ, որի վրայ յառաջացան մեծ ազգեր.
Այո՛ պատիւ և Հայն որ նոյն շաբաթ ընտրեց :
Նա իւր նախկին վիճակը ձանձաղով համարել ըստ
Տեղիտութեան սեւ շրթան թէ և ոչ բոլորովին,
Գեթ ըստ մասին վերային նեղեղութեան յաջողեցաւ :

Եւ կ'ողջո՛ւնէ դիտութեան լուսաւոր և սուրբ ուղին :
Ինչեւ թէ կրկնապատկեր իւր ոյժն ու հոգ շարունակ :
Անշուշտ որ մ'ընէ պահուի և կատարեալ յաջողութեամբ :

Հոնքրական ազգայն քով թէ և թուով Հայր Կալուս,
Բայց ի նպատակ ազգութեան ամեն շարժման մէջ նախկին
ինքն ըլլալու պատիւը ունի նա միշտ անդրադառ.
Այն անշուշտ կը ընտրուի որ պարծենայ Զովուհին :
Այո՛ Զովուհի Հայ ազգը կը լոյսնէ մեծ սիրով.
Օտարներէ նուրբութեամբ նոր պատուոյ նոր հաւաստի.
Զի հոս Հայկոյ որդի մը գաղղիական վեհաբարձով
Յասպարեղ կուգայ փառքը դրօշակ Ի ձեռք գեղանի :

Ո՛վ է այս նահատակը, և ի՞նչ դրօշին իւր անուն.
Ինքն արդէն հոս ծընած և ուսած իսկ ըլլալուն,
Ըզմիւսնայոց մեզ ծանօթ պարոն Սահակն է Ոսկան.
Իսկ այրոյ իւր Արեւելք ու Արեւմուտքն է թարգման :
Եւ իւր զօրը Լարեմոնրմ կամ ըստ տաճկաց քանգիմար.

Ապարեղը լըրագիր, ուր կ'սկսուի քայլ զուարթ :
Թէ լըրագրոյն այս ընտրած սիրուն ձանձուր քաջալեր
կուսայ մեզ, և գոյն երկնոյ Հայրենակցին տաղանդը
Կ'ապահովէ որ մ'իրմէ յուսալ այժմ ծաղիկներ,
Որոնցմով ըստ իւր անուան՝ ազգին հիւստի պըսակ մը :
Լա Բեմարմը Հայութեան կրնայ նիւթել բարձր մեծ,
Եթէ անոր սիրելի բայց դժուարին ուղեղն մէջ,
Խոչընդոտներն յարգարեւել և օտարաց դէմ ազգին
Պատիւն հաճի պաշտպանել, որ է այնքան թանկագին :

Այս աս է մեր փափաք և կըսիրեմք հաւատալ,
Որ և Ոսկան իւր գրիչը չի զընտար Ի հարկին,
Արդին համար գործածել, որ պատիւ ունի ըլլալ
Նոյն հին լըրագիր բայց ազնիւ՝ օգտակար անգամ ազգին :
Արդ հաճութեամբ Ոսկանայ համալուստ տաղանդը՝
Որ Հայ գրչաւ գաղղիական անդրանիկ իւր լըրագրով
Նոր փայլ առաւ, Ի՞նչ ընտելմէ Եր այս վեհմէ ձեռնարկը.
Եւ զԼարեմոնրմ յարատեւ կըցանկանայ տեսնել սիրով :
Իշմիր, 15 Փետրուար 1869 :

Վաղեմի աղա. Ս. Մետրոպոլիտան վարժարանից
Յակոբ տէր Յովնանեան ջիւղին :

Կ. Պօլսոյ պատրիարքական Տեղապահ դերասան :
տէր Արեւել թէ Ս. Արքեպիսկոպոսին խնդրոյն հա-
մամտ՝ սահմանադրական յանձնաժողովը այս շաբ-
թու գումարուրէ է Սահմանադրութեան վերաբեր-
նութեան գործոյն վախճան մի տալու համար : Պոր
չիտակը չափէն աւելի ուշացաւ :

Կորին Սրբազնութիւնը այցելութեան գացեր է
նաեւ Ս. Փրկչի ազգային հիւանդանոցին, որուն
համար կըսուի թէ խեղճ վիճակի մէջ է, ո՛չ թէ
Հոգաբարձութեան անհոգութեան պատճառաւ այլ
գրամոյց պահասութեան համար :

Ազգային նորահաստաւ վարչութիւնը քաղաքի

